Prevence a připravenost

Cíl: Předcházet závažným bezpečnostním incidentům, včas rozpoznávat možné hrozby a připravit organizaci na účinnou reakci tak, aby v případě mimořádné události byly co nejvíce omezeny její následky.

Ochrana veřejných míst (měkkých cílů) nespočívá pouze v technickém zabezpečení objektů. Zahrnuje také organizační a režimová opatření, připravenost zaměstnanců, včasné rozpoznávání varovných signálů a spolupráci s Policií České republiky.

Bezpečnostní opatření je vždy nutné přizpůsobit charakteru konkrétního prostředí, jeho provozu, počtu a potřebám přítomných osob a vyhodnoceným bezpečnostním rizikům.

Důležité: Závažnou bezpečnostní hrozbu nepředstavuje pouze ozbrojený útočník. Může se jednat také o vyhrožování násilím, neoprávněný vstup do objektu, agresivní chování, nález podezřelého předmětu či zásilky nebo oznámení o uložení nástražného výbušného systému.

1. Včasné rozpoznávání hrozeb a prevence cíleného násilí

Důležitou součástí prevence je schopnost včas zachytit bezpečnostně významné informace a zajistit jejich odpovídající vyhodnocení.

Doporučujeme zejména:

- Vytvářet prostředí, ve kterém mohou zaměstnanci a další osoby bezpečně upozornit na znepokojivé chování nebo možné hrozby.
- Stanovit odpovědné osoby a postupy pro přijímání, vyhodnocování a předávání bezpečnostně významných informací.
- Zajistit přiměřené sdílení informací mezi odpovědnými pracovníky při respektování ochrany osobních údajů.
- Při důvodném podezření na přípravu násilného jednání včas kontaktovat Policii České republiky.

Konkrétní varovné signály, zásady jejich vyhodnocování a doporučené postupy reakce jsou uvedeny v navazujícím dokumentu „Varovné signály – rozpoznání, vyhodnocení a reakce“.

2. Organizační a režimová bezpečnostní opatření
Každá organizace by měla mít jasně stanovena základní pravidla bezpečného provozu a odpovědnosti jednotlivých pracovníků.

Doporučujeme zejména:

- Nastavit pravidla vstupu a pohybu zaměstnanců, návštěvníků, dodavatelů a dalších osob v objektu.
- Vymezit veřejně přístupné a neveřejné prostory a stanovit podmínky vstupu do nich.
- Zavést přiměřený systém správy klíčů, přístupových oprávnění a jejich pravidelné kontroly.
- Stanovit postupy při zjištění neoprávněného vstupu, výhrůžného jednání, agresivní osoby nebo podezřelého předmětu.
- Určit odpovědné osoby pro řízení bezpečnostních opatření a jejich zastupitelnost.
- Zajistit dostupnost aktuálních kontaktů na vedení organizace, odpovědné pracovníky a další důležité subjekty.
- Pravidelně vyhodnocovat funkčnost přijatých opatření a aktualizovat je podle změn provozu nebo bezpečnostní situace.

V organizacích využívajících fyzickou ostrahu je důležité jasně vymezit její úkoly, oprávnění, způsob komunikace a součinnost s vedením objektu.

3. Technická a prostorová bezpečnostní opatření
Technické zabezpečení má podporovat včasné rozpoznání nebezpečí, varování osob, omezení pohybu neoprávněných osob a účinnou reakci na mimořádnou událost.

Podle charakteru objektu a vyhodnocených rizik je vhodné zvážit zejména:

- Kamerové systémy a další prostředky umožňující sledování bezpečnostně významných prostor.
- Přístupové a uzamykací systémy, které umožňují odpovídající kontrolu vstupu a zabezpečení vybraných prostor.
- Funkční systém rychlého varování zaměstnanců a dalších ohrožených osob, například prostřednictvím rozhlasu, interního komunikačního systému nebo jiného vhodného kanálu.
- Záložní způsob komunikace pro případ výpadku běžně používaných prostředků.
- Přehledné označení budov, podlaží, místností a důležitých vstupů.
- Aktuální orientační plány objektu a informace využitelné při zásahu složek integrovaného záchranného systému.
- Dostupnost prostředků pro poskytování první pomoci, zejména při závažném krvácení.

Při navrhování bezpečnostních opatření je nezbytné zohlednit také požadavky požární bezpečnosti, evakuace a bezpečného opuštění objektu. Jednotlivá opatření se nesmějí vzájemně ohrožovat nebo znemožňovat bezpečný pohyb osob.

4. Bezpečnostní dokumentace a připravenost na mimořádné události
Organizace by měla mít přiměřeně svému charakteru a vyhodnoceným rizikům zpracovány srozumitelné a prakticky využitelné bezpečnostní postupy.

Doporučujeme zejména:

- Vyhodnotit hlavní bezpečnostní hrozby a zranitelná místa objektu.

- Stanovit postupy pro řešení vybraných mimořádných událostí, včetně závažného násilného incidentu.
- Vyjasnit odpovědnosti vedení, zaměstnanců, ostrahy a dalších osob podílejících se na zajišťování bezpečnosti.
- Připravit postupy pro rychlé oznámení události, interní varování, ochranu osob a součinnost se zasahujícími složkami.
- Zajistit dostupnost aktuálních informací o objektu, jeho dispozici, přístupech a důležitých technických systémech pro potřeby Policie České republiky a dalších složek integrovaného záchranného systému.
- Pravidelně aktualizovat bezpečnostní dokumentaci a seznamovat s příslušnými postupy zaměstnance.

Dokumentace má odpovídat skutečným provozním podmínkám. Její samotná existence nezaručuje připravenost organizace, pokud zaměstnanci stanoveným postupům nerozumějí nebo je nedokážou použít.

5. Vzdělávání zaměstnanců a praktické ověřování postupů

Zaměstnanci by měli vědět, jak rozpoznat nebezpečí, komu předat důležité informace a jak postupovat při bezprostředním ohrožení.

Doporučujeme zejména:

- Pravidelně seznamovat zaměstnance s bezpečnostními riziky a stanovenými postupy.
- Vysvětlovat základní principy ochrany osob při násilném útoku, včetně doporučeného postupu **„UTEČ – SKRYJ SE – BOJUJ“**.
- Procvičovat způsoby vyhlášení varování, předávání informací a bezpečné reakce podle charakteru mimořádné události.
- Připravovat zaměstnance na komunikaci s tísňovou linkou 158 a spolupráci se zasahujícími policisty.
- Zajišťovat vzdělávání v poskytování první pomoci, včetně zvládání život ohrožujícího krvácení.
- Přiměřenou formou prakticky ověřovat funkčnost bezpečnostních postupů a na základě zjištěných nedostatků přijímat opatření ke zlepšení.

Praktická příprava musí být bezpečná a přiměřená účastníkům. Nácviky by měly mít předem stanovený cíl, odpovídající organizaci a způsob vyhodnocení. Zejména u dětí a dalších zranitelných osob je nezbytné předcházet zbytečnému stresu a psychické zátěži.

Realistické simulace násilných útoků, používání imitací zbraní, výbuchů nebo střelby nejsou vhodnou formou běžného nácviku bez odpovídajícího odborného zajištění.

6. Spolupráce s Policií České republiky

Důležitou součástí prevence a připravenosti je průběžná komunikace provozovatelů veřejných míst s Policií České republiky.

Spolupráce může zahrnovat zejména:

- Odborné konzultace k bezpečnostním rizikům a možnostem jejich omezení.

- Preventivní a vzdělávací aktivity pro vedení organizací a zaměstnance.
- Přípravu postupů pro předávání informací a součinnost při mimořádných událostech.
- Případnou spolupráci při přípravě a realizaci taktických cvičení zaměřených na řešení závažných bezpečnostních incidentů.

Za zavedení, udržování a praktické ověřování konkrétních bezpečnostních opatření odpovídají provozovatelé jednotlivých objektů a zařízení. Policie České republiky jim v této oblasti poskytuje preventivní a metodickou podporu.

7. Doporučené metodické materiály

Při nastavování systému ochrany veřejných míst doporučujeme vycházet zejména z metodických materiálů Ministerstva vnitra České republiky:

- Základy ochrany měkkých cílů.
- Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle.
- Bezpečnostní plán měkkého cíle.
- Jak se připravit na závažnou situaci.
- Metodika koordinace měkkého cíle pro fáze po závažném incidentu.
- 10 principů zodolnění měkkého cíle.

Pro školy a školská zařízení je vhodné využívat rovněž příslušné metodické materiály Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, včetně doporučení zaměřených na rizikové chování, bezpečnostní incidenty a krizové situace ve školním prostředí.

Při práci s metodickými materiály je důležité ověřovat jejich aktuálnost a přizpůsobovat doporučení konkrétním podmínkám organizace.

Pamatujte: Účinná prevence a připravenost nestojí pouze na technickém zabezpečení nebo zpracovaných dokumentech. Rozhodující je propojení bezpečnostních opatření, včasného rozpoznávání hrozeb, připravenosti zaměstnanců a pravidelného ověřování stanovených postupů.

V případě bezprostředního ohrožení volejte 158.